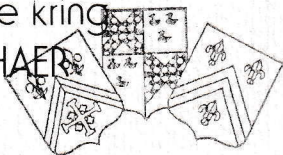

heemkunde kring
DE VIERSCHAET
WOUW

484

De Drie Heerlijkheden

Wouw in het nieuws anno 1884

Als het jaar 1884 begint, telt Wouw 3735 inwoners. Dat zijn er 63 meer dan een jaar daarvoor. De kranten melden bovendien dat er in 1883 109 kinderen geboren werden, waaronder 3 tweelingen, en dat 54 Wouwenaren overleden. Die bijna 4000 Wouwenaren beleefden in 1884 enkele feestelijke gebeurtenissen. Het oude jaar wordt uitgeluid met een uitmuntend oudejaarsconcert in de koffiehuiszaal van A. Huijgens (1).

Een, ook voor onze tijd nog, vrij unieke gebeurtenis deed zich op 1 mei voor. De 92-jarige Cornelis Mathijssen en de 86-jarige Maria Steijns zijn die dag maar liefst 67 jaar getrouwd. Reden voor een berichtje in de Grondwet. Beide echtelieden verkeren, zo schrijft men, in een betrekkelijk goede gezondheid en Mathijssen moet vroeger een handig jager geweest zijn, getuige het slot van het berichtje: "Hij schoot vroeger met zijn compagnon, Jan Rinkels zaliger, alleen al in de Haïnsche bosschen 140 hazen en 90 houtsnippen in een jachtseizoen. Thans zijn die bosschen meestal gerooid en daarom hazen en snippen weinig te schieten".

In september schrijft diezelfde krant over een "zeldzaam heuglijk feest". Heel Wouw loopt uit voor de gouden bruiloft van M. v.d. Heyden en P. Costermans. De woning is versierd, de vlaggen hangen uit en de harmonie begeleidt het paar naar de kerk. Voor de krant is de mis van de pastoor en zijn twee kapelaans het hoogtepunt van de dag. "Zo hoort het, zulk een feest is op de eerste plaats een godsdienstig feest, een feest van dankbaarheid aan God", is het commentaar van de Grondwet. En voor het huis van de feestvierders wordt 's avonds nog een serenade gebracht en worden lampions en vuurwerk ontstoken.

In 1884 wordt ook een politiek feit uit het Wouwse belicht. Op 3 februari weet de Grondwet te melden dat de gemeenteraad het plan voor de keiweg van Wouw naar Huijbergen heeft laten varen. Men heeft daarentegen besloten een keiweg van Wouw naar Wouwse Plantage aan te leggen. Diezelfde krant schrijft op 26 juni dat de weg 7480 meter lang zal worden, dat de geraamde kosten f 46.545,= bedragen en dat aan de provincie een subsidie van 60% gevraagd

zal worden. Dat kan het Wouwse gemeentebestuur trouwens wel vergeten. Een maand later weten de kranten te melden dat de provincie maar voor 40% wil subsidiëren en dat nog in ten hoogste 39000 gulden, terwijl de weg niet breder mag worden dan 3 meter. Een tweede tegenslag voor de vroede vaders van Wouw moet ongetwijfeld ook zijn dat G.S. weigeren het raadsbesluit van Wouw en Steenberg en te behandelen om een keiweg aan te leggen vanuit Wouw over "de Speldenstraat en Boemdijk" naar Steenberg en. Eerst wil men een rapport ontvangen van de Hoofdingenieur van Provinciale Waterstaat. Over de ontsluiting van Moerstraten is de provincie gunstiger gestemd. Was er enkele jaren geleden al een kunstweg aangelegd van Wouw naar Steenberg en, ook tussen de rijksweg van Bergen op Zoom en het gehucht Moerstraten mag zo'n weg aangelegd worden. De kosten mogen 50.000 gulden bedragen, waarvan de provincie de helft wil neertellen. Van de Wouwse gemeenteraad heeft een anonieme Wouwnaar overigens geen al te hoge pet op, want in een ingezonden brief in de Grondwet meent hij de raadsleden opmerkzaam te moeten maken op de gemeentewet. Met betrekking tot de benoeming van een gemeentesecretaris schrijft hij op 15 mei: "Het is mij meermalen gebleken dat vele eenvoudige leden van den Raad op het platteland van meening zijn dat zij verplicht zijn iemand te kiezen die door B en W wordt aanbevolen. Dat is een dwaling. Zij zijn vrij iemand te benoemen die zij goedvinden, mits hij vereischte hoedanigheden volgens de wet bezit". Waarna hij afsluit met een opsomming van al die vereisten. Twee weken later maakt de Grondwet bekend dat de Heer van Woezik tot nieuwe Wouwse secretaris benoemd is.

Meteorologisch gezien is 1884 een slecht jaar. Hitte, stormen en onweer teisterden Nederland, West-Brabant inclus. Al heeft het warme weer ook zijn voordelen, want eind oktober wordt in ons land een nieuwe oogst aardbeien van het land gehaald. Ook Wouw wordt die zomer door onheil getroffen. Op 10 juli schrijft de Grondwet dat verscheidene bomen door de wind omgewaaid zijn en dat het onweer er de schuld van is dat "de boekweit door hagelslag veel beschadigd is". Ook wordt de windmolen van P.C. ernstig beschadigd: "eene borst en roede sloeg te pletter, zonder brand te veroorzaken". Een maand later is het echt

raad. De nieuwe kapitale hofstede van de Brusselse raadsheer C.E. de Ram op de Westelaar, bewoond door de weduwe C. Koolen, brandt tot de grond toe af. "Bliksemingslag sloeg eenige huisraad in stukken en een dienstbode omver", meldt de Grondwet. Hoewel huis en stal in lichterlaaie staan wordt de brandweer pas laat in de avond gewaarschuwd. Deze wist, zo weet de Zoom te melden, echter de schuur met opgereden graan te sparen. Overigens heeft er ook in juni al een flinke brand gewoed. Huis en inboedel van P. v. B. in de Karnemelkstraat zijn verbrand, alsmede 1 koe, 1 os en 2 kalveren. Ook is 500 gulden in papier en zilver een prooi der vlammen geworden, al is het zilver in gesmolten staat later weer teruggevonden. De totale schade schat de Zoom op 2500 gulden.

Ook doet zich in 1884 weer een geval van zelfmoord voor. Een 38-jarige man, die reeds geruime tijd ziekelijk was, heeft zich, zo schrijven beide kranten, in zijn bedstede op 13 maart van het leven beroofd. "Hij laat een doove weduwe met 5 kinderen in behoeftige omstandigheden achter". In juni schrijven de kranten dat twee koewachters zo'n ruzie kregen dat de een de ander met een mes in de rug stak. "Wel een bewijs van de tegenwoordige ruwheid der jeugd" is het commentaar daarop van de Zoom. En op de terugweg van de Wouwse kermis raakt in september een rijtuig onder de trein bij de spoorwegovergang aan de Oostelaar. De Grondwet schrijft dat het paard schichtig werd en de afsluitboom verbrijzelde. Toen sprong het langs over de spoorweg voor een passerende personentrein. De gevolgen vallen nogal mee: paard en rijtuig tuimelen in de bermsloot, en al is het rijtuig zwaar gehavend, personen noch paard hebben enig letsel opgelopen.

Ter afsluiting nog enkele gepubliceerde wetenswaardigheidjes uit die dagen. De weduwe J. van de Boom biedt per advertentie haar stationskoffiehuis aan de Bergschen Steenweg in Wouw bij openbare verkoping te koop aan. J.F. Simons meldt in een advertentie het overlijden van zijn 26-jarige vrouw Maria van Eijkeren, "mij nalatende twee kinderen, te jong om hun smartelijk verlies te beseffen" (2). Op 4 mei verdrinkt al spelende het twintig maanden oude kindje van Quick. En ook de benoemingen van P. Smulders tot hoofd en C. Rooyakkers tot onderwijzer in Wouwse Plantage en van H. van Beckhoven tot onderwijzer

in Wouw staan in de krant. Baron de Caters tenslotte, weet op de Amsterdamsche tentoonstelling met zijn melkgevende koe een derde prijs in de wacht te slepen.

HENK HELLEGERS.

Wouw, aug. 1884.

Noten:

1. Het oudejaarsconcert van de harmonie wordt verslagen in een ingezonden brief in De Zoom. In die brief wordt ook ingegaan op de problemen binnen de harmonie. Zie hiervoor verder de artikelenreeks "Harmonie Oranje, de bewogen geschiedenis van een Wouws muziekgezelschap" van René Hermans, gepubliceerd in "de Vierschaer" 3-83, 1-84, 2-84 en 3-84.
2. Een overlijdensadvertentie is een zeldzaamheid in die tijd. Waarschijnlijk is het adverteren alleen voorbehouden aan de rijken. Overigens zijn ook advertenties voor koopwaar van Wouwse ondernemers een zeldzaamheid.

Deze uitgave werd mede mogelijk door financiële steun van de Rabobank „Wouw - Kruisland”

